

К.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу

Сташенко Ю.В.,

здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні

Волтаріус В.В.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», Україна*

Можливість протидії спаду економіки в умовах COVID-19 за допомогою інструментів фіскальної політики держави

На даному етапі в сфері економіки нашої країни спостерігається значний спад, що не в останню чергу спричинене пандемією COVID-19 та карантинними обмеженнями. Багато підприємств потерпають від того, що вони вимушені йти на карантин або шукати інші способи роботи (працювати онлайн, якщо це можливо, перепрофілюватися у сферу надання послуг у дистанційному режимі тощо). Так, враховуючи усі дані процеси, які відбуваються у світовій економіці та в економіці України, всі інструменти фіскальної політики мають бути гнучкими та відповідати реаліям часу.

Одним з інструментів реалізації фіскальної політики держави є податок на прибуток підприємств. А як відомо, податок на прибуток ще можна назвати податком на діяльність, адже він напряму залежить від того, чи прибутковою вона є. Так, враховуючи те, що більшість підприємств зазнали змін у організації свого робочого процесу, а деякі – повних змін в сфері діяльності через вірусну інфекцію COVID-19, на нашу думку, варто трохи переглянути та внести певні корективи щодо сплати податку на прибуток у період карантинних обмежень. Адже сплата податку на прибуток за прийнятними умовами є не дуже коректною по відношенню до підприємств в період пандемії, а також через неї

підприємствам тяжко виконувати покладені на них фіскальну та регулюючу функції. Тому, ми вважаємо, що коректним було б розглянути деякі пропозиції щодо податкових пільг для підприємств у сфері сплати податку на прибуток в умовах COVID-19.

Можна сказати, що пандемія вірусної інфекції COVID-19 по-різному впливає на діяльність підприємств. Так, одним підприємствам не вдалося переналаштуватися на дистанційну роботу або перепрофілювати свою діяльність, проте їм все одно необхідно утримувати робітників, сплачувати їм заробітну плату або оплачувати відпустку, при цьому не отримуючи прибуток. Тому, на нашу думку, для таких підприємств необхідно було б запровадити так звані «податкові канікули» та встановити ставку податку на прибуток у розмірі 0% та звільнити їх від податкового тягаря.

У деяких підприємствах все ж таки знайшлися сили та можливість трохи змінити свою діяльність, їм вдалося зберегти певний обсяг своєї продуктивності та надавати послуги у дистанційному або онлайн-режимі. Такі підприємства, звісно, можуть мати певний прибуток, а отже і сплачувати податок на нього. Для них ми пропонуємо ставку податку у розмірі 15%, що теж полегшить їх податковий тягар.

Для іншого типу підприємств характерна така ситуація, що їм у повній мірі вдалося налагодити свою роботу в період карантину або ж навіть покращити та примножити свої прибутки завдяки ньому. Тому, для таких підприємств ми вважаємо, що доречним буде залишити основну звичайну ставку податку на прибуток у розмірі 18% від бази оподаткування [3].

Розглянувши дані онлайн-ресурсу «Економіка карантину» щодо сплати податку на прибуток за 2020 рік, можна безсумнівно сказати, що до підприємств, які показали від'ємні значення в надходженнях до бюджету, належить діяльність домашніх господарств (їх показник склав аж -53%), підприємств у сфері надання послуг з харчування (-27%), видобутку корисних копалин (-37%), постачання електроенергії та опотлення (-13%), діяльність у

сфері транспортного сполучення (-4%) тощо. Тому, ці дані варто врахувати при визначенні яку саме ставку податку буде платити конкретне підприємство [1].

Запропоновані нами зміни у сплаті податку на прибуток, на нашу думку, варто запровадити хоча б ще на певний період після карантину або ж до моменту припинення карантинних обмежень. Так, це безпосередньо полегшить діяльність більшості підприємств, а також покращить економічне становище України, навіть не дивлячись на те, що надходження до бюджету можуть бути меншими. Проте так багато підприємств матимуть змогу отримувати прибутки та не ліквідовувати свою діяльність через понесені збитки від карантину.

Державою зроблені вже певні кроки щодо адаптації податкової політики до умов пандемії, а зокрема платники податку на прибуток можуть скористатися правом на «податкові канікули» щодо його сплати, а саме, використати ставку у розмірі 0%, але за умови виконання багатьох вимог, зокрема річний дохід таких підприємств за останній податковий рік не може перевищувати трьох мільйонів гривень, а розмір заробітної плати кожного працівника за кожен місяць звітного періоду не повинен бути меншим ніж дві мінімальні суми заробітної плати та ряд інших обмежень. Проте під дані умови може потрапити не так багато підприємств [2].

Так, дані пом'якшення діють лише до грудня 2021 року. Проте, як ми вже зазначали вище, на нашу думку підприємствам необхідно забезпечити ще певний період для відновлення процесу своєї діяльності та дати можливість адаптуватися до нових умов.

Тому, було б краще врахувати всі наведені нами рекомендації та встановити нові диференційовані ставки податку на прибуток в розрізі певних видів підприємств хоча б ще на рік після закінчення карантинних обмежень. Також задля уникнення зловживання такими ставками, ми пропонуємо встановити певний прямий та непрямий контроль за діяльністю підприємств, аби не відбувалося підміни виду економічної діяльності. Зокрема такими методами контролю може бути перехресний контроль ще й за податком на

додану вартість, адже він передбачає аналіз складу господарських операцій, що дасть можливість контролювати дане питання.

Література:

1. Економіка карантину: он-лайн панель. ТОВ «Сучасні маркетингові комунікації». URL: <https://q.rating.zone/> (дата звернення: 12.11.2021).
2. Податкові канікули діють до грудня 2021 року. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://lv.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-336681.html> (дата звернення: 12.11.2021).
3. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р. № 2755-IV. Дата оновлення: 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 09.11.2021).